

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 348 din 08.04.2020

Dosar nr.: 340/2019

Petiția nr.: 2967/03.06.2019

Petentă: ..

Reclamat: dl. .. - în calitate de coordonator compartiment orchestră

Obiect: comportament neadecvat și afirmații jignitoare

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

1. ..

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

2. ..

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Manifestarea unui comportament neadecvat și emiterea unor afirmații jignitoare la adresa petentei, în timpul desfășurării activității profesionale, materializate prin întocmirea unor referate prin care părțile se acuză reciproc de atitudini neprofesionale.

II. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20, alin.4, din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 3693/27.06.2019 și 2967/27.06.2019, a citat părțile pentru data 19.07.2019.

5. Procedura legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petentei

6. Petenta sesizează faptul că, în data de 07.05.2019, reclamatul ar fi depus la Direcția Resurse Umane din cadrul Operei Române Craiova un referat în care o acuză pe petentă de un comportament neadecvat, adresându-i acesteia jigniri. Această situație decurge din faptul că reclamatul ar fi făcut o greșeală gramaticală de față cu colegii, deși acesta nu recunoaște acest lucru.

7. Totodată, petenta subliniază faptul că reclamatul îi reproșează că are un „râs răsunător” și „un comportament de șatra”, dar nu precizează abateri concrete față de normele legale de angajare.

8. Față de acțiunile reclamatului, petenta subliniază că acesta, folosindu-se de relația sa de prietenie cu una dintre colege, a determinat-o și pe aceasta să semneze referatul în cauză.

Petenta mai susține și faptul că nu a avut niciodată niciun conflict cu niciun coleg de serviciu, neavând nicio cercetare disciplinară.

9. Petenta consideră că reclamatul este o fire conflictuală, care s-a exprimat jignitor și la adresa altor colegi, făcând afirmații cu caracter discriminatoriu pe criteriul rasial, petenta invocând ca și probe declarații ale colegilor artiști instrumentiști care interacționează în mod curent și direct cu reclamatul.

Petenta arată că, prin folosirea expresiei „comportament de șatră” la adresa sa, se evidențiază discriminarea făcută de reclamat în cuprinsul referatului în cauză.

10. Ca și temei legal aplicabil în cazul relatat, petenta invocă dispozițiile art. 20 alin.1, art. 2, alin.1, 4 și 5, precum și art. 7, lit. e și g din OG nr. 137/2000.

11. În susținerea sesizării sale, aceasta înțelege să se folosească de proba cu înscrisuri, depunând ca documente: Referatele întocmite atât de reclamat, cât și de colega sa, răspunsul petentei la cercetarea disciplinară declanșată ca urmare a referatului înaintat de reclamat. Petentul, în afară de referatul său, mai depune și declarațiile a 2 (doi) colegi.

12. Prin Notele scrise și înregistrate la CNCD sub nr. 4206/19.07.2019, petenta susține faptul că consideră că utilizarea expresiei sugerează un comportament specific etniei rome nomade având o conotație vădit peiorativă și discriminatorie, cu atât mai mult cu cât soțul său face parte din etnia romă, iar ambii sunt cunoscuți în mediul în care își desfășoară activitatea. Totodată, petenta reia semnificația ofensatoare a cuvântului „șatră” utilizat de reclamat, precizând explicarea lui din DEX-ul limbii române. De asemenea, aceasta atașează extrase din jurisprudența CEDO considerate relevante în speță.

13. În concluzia acestor note scrise, petenta solicită sancționarea reclamatului pentru utilizarea unui limbaj jignitor la adresa sa.

Susținerile reclamatului

14. Reclamatul, ca umare a neprezentării la termenul de audiere, a transmis punctul său de vedere, înregistrat la CNCD sub nr. 4000/12.07.2020. Acesta precizează că, în data de 05.05.2019, când se afla în calitate de coordonator administrativ al orchestrei Operei Române Craiova, fiind concentrat asupra activității pe care o avea de desfășurat, muncă ce presupune stres și eforturi pentru sincronizare perfectă în derularea spectacolului după îndrumările regizorului, nu a perceput remarcile răutăcioase ale petentei și altor colegii față de greșeala sa gramaticală.

15. După spectacol, reclamatul susține că a fost informat de atitudinea de persiflare avută de petentă împreună cu o altă colegă față de persoana sa, considerând că, pentru o instituție de cultură, acest comportament este intolerabil.

16. Reclamatul susține că, ulterior referatului întocmit de colega sa, a întocmit și depus și el un referat în cuprin

sul căruia a sesizat comportamentul și afirmațiile jignitoare ale colegilor de orchestră, dar fără a face o referire la o anumită persoană.

17. Reclamatul susține că la finalul referatului a afirmat, în mod generic, că “ar fi cazul să se termine cu acest comportament de șatră care nu face cinste unor oameni angajați ai unei instituții de cultură”.

18. Reclamatul neagă ideea că ar percepe petenta ca fiind o persoana ce aparține vreunei etnii. Astfel, în temeiul prevederilor art. 2, alin.1 din OG nr.137/2000 prin care este definită noțiunea de discriminare, reclamatul combate susținerile petentei precizând că o afirmație la modul general nu întrunește elementele constitutive ale unei fapte de discriminare.

19. În susținerea sa, reclamatul atașează și concluzii scrise prin care arată că petenta a depus documente din care rezultă etnia romă a soțului său, dar care nu face obiectul prezentei sesizări. De asemenea, acesta mai subliniază și faptul că a avut colegi de etnie de-a lungul carierei de 40 de ani cu care s-a înțeles perfect, neavând niciun conflict cu aceștia.

20. Față de documentele depuse de petenta privind practica CEDO, reclamatul susține că acestea nu au legătură cu situația de fapt, respectiv cu acea afirmație generală din cuprinsul referatului.

V. Motivele de fapt și de drept

21. **În fapt**, petenta sesizează Colegiul cu privire la injuriile aduse de reclamat în timpul desfășurării activității la locul de muncă.

22. **În drept**, analizând faptele reținute în petiție, **Colegiul Director** se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că, pentru ca o asemenea încălcare să se producă, „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nicio justificare obiectivă sau rezonabilă.

23. În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, **principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv.**

24. Reținând, în coroborare cu aceste aspecte, definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, *“prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”,* Colegiul Director reține că pentru ca o faptă să fie calificată ca fiind faptă de discriminare, trebuie să îndeplinească cumulativ mai multe condiții:

a) Existența unui tratament diferențiat aplicat în situații analoage sau omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile.

b) Existența unui criteriu de discriminare conform. art. 2 alin. 1 din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu modificările ulterioare.

c) Tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege.

d) Tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop să nu fie adecvate și necesare.

25. Curtea Europeană de Justiție a arătat că în cazurile de discriminare, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția

existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul (pârâtul) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis.

26. De asemenea, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în **situații comparabile** dar care sunt tratate în **mod diferit** datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

27. Analizând petiția depusă, a reieșit faptul că reclamatul a avut o exprimare injurioasă folosită în cuprinsul unui referat depus de el la Direcția Resurse Umane din cadrul Operei Romane Craiova, expresia folosită fiind „ar fi cazul să se termine cu acest comportament de șatră care nu face cinste unor oameni angajați ai unei instituții de cultură”. Cu precădere, accentul sesizării a fost pus pe expresia „comportament de șatră”. Astfel, Colegiul director ia în considerare pentru o analiză cât mai clară asupra aspectelor sesizate cele 24 de semnificații cuprinse în DEX-ul limbii româneale cuvântului „șatră”:

“**șatră** sf [At: DOSOFTEI, ap. TDRG/ V: (reg) ~**tără**,~**tăr** sn / Pl: ~re, (reg) **șetre** / E: bg **шатра**, srb **šatra**, mg **sátor**] **1** (Îrg) Cort de tabără. **2** (Îrg; pex) Tabără militară. **3** Cort al rromilor nomazi. **4** (Pex) Grup de corturi care alcătuiesc locuințele unei comunități de rromi nomazi. **5** (Pex) Comunitate de rromi nomazi. **6** (Îla) **De ~** Caracteristic rromilor Si: (nrc) **țigănesc**. **7** (Îal) Care aparține rromilor Si: (nrc) **țigănesc** (**26**). **8** (Fig; îal) Nomad. **9** (Fig; îal) Grosolan (**1**). **10** (Pfm; îlav) **Ca la ~** În mare dezordine și murdărie. **11** (Pfm; îe) **A umbla** (sau **a se muta**) **cu ~ra** A se muta (deseori, pe neașteptate) cu toate lucrurile. **12** (Pfm; îe) **A face ~** A se instala undeva ca acasă. **13** (Reg; îe) **A azvârli cu piatra în ~** A face aluzie la ceva. **14** (Îs) **Țigan de ~** Rrom nomad corturar. **15** (Pop) Construcție improvizată (adesea un simplu cort), în care negustorii își expun marfa la târguri sau în piețe. **16** (Pop; prc) Tarabă. **17** (Reg) Șopron (**1**). **18** (Reg) Acoperiș mobil de șindrilă (**1**). **19** (Reg) Prelungire a podului la case pe capetele ieșite în afara grinzilor. **20** (Reg) Streașină (la stog). **21** (Pfm;pex; dep) Locuință dărăpănată. **22** (Pfm; pex; dep) Locuință murdară. **23** (Mar) Prispă (închisă cu scânduri ca un cerdac). **24** (Reg) Coviltir (**1**)”.

28. Având în vedere contextul în care a fost folosită expresia, Colegiul reține faptul că nu s-a făcut referire la apartenența etnică și nu a fost folosită într-un context cu specificație etnică această expresie. Aceste aspecte reies și din copia referatului depus la dosar (fila 2 din dosar)

29. Totodată, Colegiul observă faptul că din cuprinsul petiției nu a reieșit existența vreunui criteriu de discriminare și nici petenta nu l-a evidențiat ca atare.

34. Din analiza obiectului petiției, raportat la îndeplinirea elementelor constitutive ale faptei de discriminare, Colegiul director reține că, în speță, acestea nu se întrunesc, neexistând un criteriu de discriminare, nefiind încălcat principiul nediscriminării. Lipsa unui element constitutiv al faptei de discriminare duce în mod direct la inexistența acestei fapte. Prin urmare, Colegiul director decide faptul că, în cazul semnalat de către petent, nu se poate reține săvârșirea vreunei fapte de discriminare, potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin. 2, din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, membrii Colegiului Director prezenți la ședință adoptă soluția propusă cu 6 (șase) voturi pentru și 1 (un) vot împotriva

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Aspectele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale discriminării (lipsa criteriului), astfel cum este definită în art. 2 alin.1 din O.G. nr. 137/2000, republicată.
2. Câte o copie a prezentei hotărâri se va transmite părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: -

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată on line în data de 08.04.2020 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DINCĂ ILIE – Membru, GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, POPA SORINA CLAUDIA – Membru, SANDU VERONICA TATIANA - Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Data redactării: 23.04.2020

Motivat și redactat: CJ/PCS

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.